

ARENDALE KOMMUNE

Saksfremlegg

Referanse: 2013/6896 / 12
Ordningsverdi: D37

Vår saksbehandler
Kristin Fløystad, tlf 37013094

Saksgang:

Pol. saksnr.	Politisk utvalg	Møtedato
	Kommuneplanutvalget	
	Bystyret	

Høringsuttalelse til Verneforslag for Raet nasjonalpark og opprettelse av landskapsvernområdene Hove og Søm

Rådmannens forslag til vedtak:

Arendal bystyre slutter seg i all hovedsak til det forslaget som er til høring om opprettelse av nasjonalpark for Raet og nye landskapsvernområder for Hove og Søm.

Konsekvensutredningene tyder i all hovedsak på at det er en stor overvekt av positive ringvirkninger for samfunnet ved opprettelse av en nasjonalpark.

Bystyret vil imidlertid komme med følgende innspill:

1. Forvaltningsmyndighetene og forvaltningsoppgaver, slik det nå er foreslått, er uklart og unødvendig byråkratisk. (Det vises til saksframstillingen.)
Når forvaltningsmyndigheten er så vidt usikker på dette stadiet blir det også utfordrende å slutte seg til en eksakt grensedracting av nasjonalparken. Det forutsettes en nærmere avklaring i dialog med regionale myndigheter før det fastsettes forvaltningsmyndighet og eksakte grenser for nasjonalparken. Det vises til drøftingen omkring forvaltning, grensedracting og spørsmål rundt utvelgelseskriteriene i saksframstillingen.

Bystyret vil allerede nå signalisere at det synes lite operativt og formålstjenelig at et nasjonalparkstyre skal ha de oppgavene som er foreslått. Blant annet er omfanget av dispensasjonssaker erfaringsmessig stort langs kysten.

Det har vært diskutert å utvide nasjonalparkstyret til å ta med representanter fra Telemark. Av hensyn til lokalkunnskap og ulikheter mellom områdene anbefales ikke dette. Det er viktig med lokalkunnskap for å få en mest mulig effektiv og operativ styring.

2. Verneforskriftene bør endres i samsvar med rådmannens forslag i saksframstillingen her. Likeledes utkastet til forvaltningsplan.

Vedlegg

- 1) Oversendelsesbrev fra fylkesmannen i Aust-Agder datert 26.06.2015
- 2) Verneforslag for Raet nasjonalpark og opprettelse av landskapsvernområdene Søm og Hove
- 3) Utkast til forvaltningsplan
- 4) Kart som viser dagens landskapsvernområde (omriss) og forslag til ny nasjonalpark (omriss)

Saksframstilling

Verneforslaget for Raet nasjonalpark og landskapsvernområdene Hove og Søm er på høring, jfr. vedlegg 1, oversendelsesbrev fra Fylkesmannen i Aust Agder, datert 26.06.2015. Uttalefristen er 18. september 2015.

Verneforslaget gjelder opprettelse av en nasjonalpark på 607 km² i ytre kystområde i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner samt to landskapsvernområder på tilsammen 420 dekar; Hove landskapsvernområde på Tromøya i Arendal, og Søm landskapsvernområde på Hasseltangen/Søm i Grimstad. Det foreslås samtidig at 9 eksisterende verneområder tas inn i de nye verneområdene og at verneforskriftene for disse oppheves. Marint verneområde Transekt Skagerrak (oppstart år 2009), fra nasjonal marin verneplan, er innarbeidet i nasjonalparkforslaget og utgjør en større del av de marine områdene i nasjonalparken.

Opprettelsen av nasjonalparken og de to landskapsvernområdene vil skje i medhold av naturmangfoldloven. Sammen med forvaltningsloven regulerer naturmangfoldloven også verneprosessen.

I saken her ligger verneforslaget som eget vedlegg, samt utkast til forvaltningsplan, som er uferdig. I verneforslaget er det vist kart over nasjonalparken. På fylkesmannens nettside ligger lenke til alle dokumenter i saken; Vernekart, høringsbrev, konsekvensutredninger, utredningsprogram, innspill i meldingsfasen, fagrapporter og delrapporter, samt utkastet til forvaltningsplan. Her er lenke til fylkesmannens nettside om saken:

<http://www.fylkesmannen.no/Aust-Agder/Miljo-og-klima/Raet-nasjonalpark/Raet-nasjonalpark-er-klar-for-horing/>

I oversendelsesbrevet fra fylkesmannen påpekes at hele verneforslaget er på høring. Det påpekes imidlertid at det spesielt er ønskelig med uttalelser til vernegrensene og verneforskriftene med retningslinjer. Det opplyses om at det også kan gis innspill og synspunkter på utkast til forvaltningsplanen, selv om den er uferdig og skal bearbeides videre.

Videre arbeid

Etter høringen vil verneforslaget bli bearbeidet videre. Etter ny behandling i de berørte kommunene vil verneforslaget etter planen bli sendt til videre sentral behandling ved årsskiftet 2015/16, først i Miljødirektoratet og så i Klima- og miljødepartementet. Miljøvernministeren fremmer forslaget til Kongen i statsråd som kan vedta områdevern etter naturmangfoldloven. Uttalelser i forbindelse med denne høringen vil følge saken til endelig vedtak.

Bakgrunn - nasjonalparkarbeidet

I samråd med Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner tok Fylkesmannen i Aust-Agder initiativ til å utrede mulighetene for å opprette en nasjonalpark på kysten av Aust-Agder med utgangspunkt i Raet landskapsvernområde og tilstøtende områder. Våren 2012 ble det gjort et forarbeid, og i 2013 ga miljøvernminister Bård Vegar Solhjell klarsignal til at arbeidet kunne starte opp.

Melding om oppstart av verneplanprosessen ble sendt ut i juli 2013, med høringsfrist 15. september samme år. I etterkant av oppstarten var det behov for å informere om

verneprosessen og det ble avholdt åpne folkemøter i alle de involverte kommunene samt egne informasjonsmøter med ulike brukerinteresser i utredningsområdet.

Lovendringen som kom med innføringen av naturmangfoldloven i 2009 gjør at det nå er mulig å opprette nasjonalparker langs kysten. Tidligere var det et krav at hoveddelen av grunnen skulle være statseid. Med lovendringen kan man nå også etablere nasjonalparker i områder med større innslag av privat grunn.

En viktig forutsetning for realisering av Raet nasjonalpark, er at Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner stiller seg bak verneforslaget. Med dette som utgangspunkt er det lagt stor vekt på lokal medvirkning i verneprosessen, og kommunene, fylkeskommunen samt fiskeridirektoratet ble tidlig inkludert i planarbeidet.

Ved oppstart pågikk en parallell verneprosess for marint vern, delvis i de samme sjøområdene som utredningsområdet for nasjonalparken. Verneprosessen for dette marine området «Transekt Skagerrak» ble startet opp i 2009 som ett av 17 områder i nasjonal marin verneplan, en verneprosess med røtter tilbake til 1980-tallet. I oppstartsmeldingen fra 2009 strekker Transekt Skagerrak seg ut over 12 nautiske mil fra grunnlinjen, noe som medførte uklart hjemmelsgrunnlag for de ytterste områdene. Miljøverndepartementet besluttet i 2014 at Fylkesmannen i Aust-Agder skulle arbeide videre med den delen av Transekt Skagerrak som ligger mellom utredningsområdet for Raet nasjonalpark og 12 nautiske mil (nm) fra grunnlinjen, og at verneprosessen skulle samkjøres med Raet nasjonalpark. Marint verneområde er nå innarbeidet i verneforslag for Raet nasjonalpark.

Forvaltning og lovverk

Nasjonalpark er en strengere verneform enn landskapsvernområde. Verneforskriftene med formålsparagrafer for nasjonalparkene varierer og er styrende for forvaltningen av det enkelte område.

Forbud mot tekniske inngrep står sentralt og skal håndheves strengt ved eventuelle søknader om dispensasjon. Motorferdsel skal holdes på et minimum. Å sikre områder for friluftsliv og naturopplevelse er et viktig delmotiv ved opprettelse av store verneområder.

Nasjonalpark i Naturmangfoldlovens kapittel 5, § 35:

«Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep. I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Verneforskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til

fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster. Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket. Der det også er aktuelt med skjøtselsplan, skal den inngå i forvaltningsplanen.»

I oppstartsfasen stilte Arendal bystyre seg enstemmig bak ønsket om etablering av Raet nasjonalpark, og ba samtidig om at mulighetene for en mindre utvidelse i Nidelva ble kartlagt. Underveis i nasjonalparkprosessen ble det avdekket og kartlagt at området Kvaknes på Tverrdalsøya innehar spesielle geologiske naturkvaliteter som kunne høre hjemme i en nasjonalpark. Dette området ligger like utenfor utredningsområdet, og en innlemmelse av området ville bety en utvidelse av nasjonalparkområdet. Planutvalget i Arendal kommune hadde saken til behandling, men ønsket ikke å gå videre med en utvidelse av nasjonalparken i dette området.

Rådmannens vurderinger

Dokumentet "Verneforslag for Raet nasjonalpark" har fått et svært tiltalende layout, som gir nødvendig bakgrunn og informasjon. Arbeidet med nasjonalparkforslaget har vært en grundig prosess, der mange parter har vært involvert og det har vært gitt god informasjon underveis. Arendal bystyre har hele veien støttet arbeidet med å etablere en nasjonalpark og det har vært nedsatt både administrative grupper og politisk representasjon som har fulgt arbeidet i samarbeid med fylkesmannen. Likevel er det slik at kommunens offisielle tilbakemeldinger om detaljer i verneplangrensene og tilhørende forvaltningsregimer naturlig nok må avvente et offentlig høringsdokument. Nå foreligger dette og alt av høringsdokumenter ble oversendt i brev fra fylkesmannen datert 26. juni d.å. Høringsfristen er satt til 18. september, noe som medfører politisk behandling i august på grunn av kommunevalget. Rådmannen har forståelse for framdrift av verneplanprosessen, men det er vanskelig med medvirkning i sommermånedene juli og august. Det hadde vært ønskelig med en bedre prosess rundt høringen, som i praksis har blitt svært kort. Det er mye faglig stoff å sette seg inn i for mange parter.

Fylkesmannen ønsker i særlig grad innspill til nasjonalparkgrensene og til verneforskriftene. Dette er hva rådmannen her i saken har brukt mest plass på. Det er av stor betydning hvilket forvaltningsregime som kommunen og andre må forholde seg til i forbindelse med alle tiltak som kan skje innenfor nasjonalparken.

Forvaltningsmyndigheten

I verneplanen orienteres om at regjeringen høsten 2009 vedtok en ny forvaltningsmodell for nasjonalparker og store verneområder. Kommuner som har hele eller deler av verneområdene innenfor sine grenser, får ansvar og myndighet gjennom deltakelse i et områdestyre/-nasjonalparkstyre. Styret oppnevnes av Klima- og miljødepartementet etter innstilling fra kommunene og fylkeskommunen. Departementet utarbeider også vedtekter for styret. Fylkesmannen tilsetter en nasjonalparkforvalter, som er sekretær for nasjonalparkstyret.

Videre sier verneplanforslaget at verneområdene som i dag ligger innenfor nasjonalparkområdet har Fylkesmannen i Aust-Agder som forvaltningsmyndighet. Ved opprettelsen av nasjonalpark vil dette endres til lokalt styresett.

Dette har vært godt mottatt i arbeidet med nasjonalparken blant politikere og grunneiere.

Lokalt politisk styresett framfor statlig styring av verneforskrifter er i utgangspunktet positivt, men slik forslaget nå ligger, er det for mange uklarheter rundt forvaltningsmyndighet og praktisering, slik rådmannen ser saken.

Verneforslagets bestemmer i §§ 7 og 8 sier lite. I verneforslaget står det at **Forvaltningsplanen** beskriver organiseringen av forvaltningen av nasjonalparken og fordeling av oppgaver i forhold til andre forvaltningsorganer og aktører. Forvaltningsplanen er foreløpig kun et utkast, men det er her vi finner detaljene omkring forvaltningen slik den kan komme til å bli. I utkast til forvaltningsplan er det forutsatt at nasjonalparkstyret skal opprettes, dersom et flertall av kommunene ønsker det. Dette er med andre ord ikke fastsatt, i likhet med flere av de andre organene som er foreslått.

Med denne uklarheten omkring forvaltningen er det utfordrende å kunne mene noe kvalifisert om dette og likeledes komme med gode innspill om grensedragningen av nasjonalparken. Nasjonalparken er utvidet i forhold til Raet landskapsvernområde. (Se vedlegg.) Det er flere landområder som har kommet inn, for eksempel Svenskehaven i vest, Stølsviga, og Bukkeviga, samt hele kystlinja på yttersida av Gjervoldsøy, deler av Hisøy, Tromøya og Flosterøya. For kommunen er det viktig at forvaltningen av slike områder er klarlagt. Med de verneforskriftene

som er foreslått vil det etter rådmannens vurdering legges opp til et for byråkratisk system med den forvaltningen som verneforslaget og utkast til forvaltningsplan beskriver.

I forslaget slik det nå ligger er det hele 4 forvaltingsorgan tilknyttet nasjonalparken

Miljødirektoratet- Øverste fagmyndighet. Avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. Skal veilede og være klageinstans, samt godkjenne forvaltnings- og skjøtselsplaner

Nasjonalparkstyre – med politiske representanter fra kommunene (ordførere) og fylkeskommunen og nasjonalparkforvalter fra FM som sekretær

Rådgivende utvalg- Sammensetningen fastsettes når nasjonalparkstyret er oppnevnt. Det er naturlig at for eksempel representanter for grunneiere, organisasjoner, næringsdrivende og berørte offentlige myndigheter inngår.

Administrativt kontaktutvalg- med representanter fra nasjonalparkforvaltningen og kommunene. Oppnevnes av rådmennene og områdestyret for nasjonalparken.

Som det står beskrevet i verneforslaget er det Nasjonalparkstyret som er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken. Styret har følgende oppgaver:

- Myndighetsutøvelse etter vernebestemmelser fastsatt i verneforskriften, herunder vedtak om dispensasjoner
- Utarbeide forslag til forvaltningsplan. Planen godkjennes av Miljødirektoratet
- Skjøtsel for å bevare og utvikle biologiske verneverdier og landskapsverdi
- Legge til rette for friluftsliv slik at nasjonalparken kan oppleves og brukes uten at det er fare for at verneverdiene blir påført skade, herunder utvikling og vedlikehold av stier, merking, informasjonstiltak og annen tilrettelegging
- Nødvendig kunnskapsinnhenting om verneverdier
- Overvåking av verneverdiene som grunnlag for å vurdere om bevaringsmålene blir nådd.
- Ha nødvendig kontakt med grunneiere, rettighetshavere, brukere, lag og organisasjoner
- Påse at alle vesentlige brudd på reglene i verneforskriften som styret får kjennskap til, blir rapportert/anmeldt til Politiet
- Rapportere om forvaltningen til miljødirektoratet

Etter rådmannens vurdering må flere av disse oppgavene delegeres til et styringsorgan som er operative, eller det må endres radikalt i oppgaveporteføljen til nasjonalparkstyret.

Et eksempel:

Med foreslått omfang av nasjonalparken vil søknader om tiltak i sjø (som brygger) på yttersiden av Tromøya, yttersiden av Flosterøya (Kalvøysund, Brårvikkilen) samt ytterside av Gjervoldsøy og Hisøy vest kreve en dispensasjonsbehandling i nasjonalparkstyret, slik det nå er foreslått. I dag håndteres slike søknader av plan - og byggesaksmyndighetene med innspill fra regionale myndigheter i tråd med gjeldende lovverk. Dette er et innarbeidet og effektivt system som er operativt hele tiden.

Et annet eksempel som reiser tvil om grensedragningene:

I forslaget til nasjonalpark er de sjønære arealene i Stølsviga og Bukkeviga inne. Disse områdene er ikke inne i dagens landskapsvernområde. På Merdø har en ikke gått inn og utvidet landskapsvernområdet til nasjonalpark, til tross for at området er et av fylkes mest benyttede friluftsområder. Sandstranda på Merdø er ikke inne i nasjonalparken. Her er grensene for landskapsvernområdet bare videreført. En ser da at båthavna ved Gravene på Merdø er inne i nasjonalparken. Her er et behov for å utvide kapasiteten. På Gjessøya er det heller ikke foreslått noen utvidelser utover landskapsvernområdet i dag. Det er heller ikke problematisert utfordringene rundt å tilrettelegge bedre for allmennhetens benyttelse av den flotte sandstranda her, ei heller utfordringene knyttet til at det i dag legges mange båter opp på stranda.

Hvorvidt slike grenser er formålstjenelig er avhengig av hvordan forvaltningen blir fastsatt. Forslaget til verneforskrifter er relativt strenge og flere saker må det søkes dispensasjon for hos nasjonalparkstyret. (Ombygging av og mindre utvidelser av eksisterende bygninger, ombygging og gjenoppsetting av gjerder, sandpåfylling på offentlige strender, brygger, med mer.)

Mange saker som behandles av nasjonalparkstyre/områdestyret vil også kreve behandling etter andre lovverk som kommunene forvalter, spesielt plan- og bygningsloven.

Et nasjonalparkstyre har naturlig nok ikke samme kunnskap og innsyn i slike saker og det må kalles inn til særskilte møter.

Rådmannens konklusjon er at forvaltingsmyndighet og grensedragninger er for uklart. Systemet blir mer byråkratisk, dyrt og mindre effektivt, slik det er foreslått.

Felles nasjonalparkstyre?

Det har vært løftet opp hvorvidt et nasjonalparkstyre skal være felles for Raet og Jomfruland. Dette anbefales ikke, i det problemstillingene knyttet til nasjonalparkområdet her er ulikt Jomfruland og omegn. Det er viktig med lokalkunnskap og relasjoner. Dette tror vi taler imot et felles nasjonalparkstyre.

Ut fra landbruksfaglige hensyn har det vært ønskelig med grunneierrepresentasjon inn i styret. Nå er det foreslått at slik representasjon kommer inn i et rådgivende utvalg. Dette må en komme tilbake til.

Innspill til verneforskrifter, utkast til forvaltningsplan og grensedragning

I bestemmelsenes § 1 er området (nasjonalparken) vernet mot ethvert inngrep av enhver art. Deretter følger en ikke uttømmende opplisting av tiltak. Videre nevnes unntak fra hovedbestemmelsene.

I kapittel 4 er det nærmere redegjort for oppbyggingen og forståelsen av verneforskriftene, samt bakgrunn og beskrivelse for verneplangrensene. Se side 47 og utover.

Det som framgår klart er at det i en nasjonalpark skal være hensynet til naturverdier som legges til grunn, ikke friluftshensyn. Ved å lese kommentarene til de foreslåtte vernebestemmelsene side 62 framgår bla at det er en forutsetning at dispensasjoner ikke kan gis dersom det går utover verneformålet. Bygging av nye brygger angis ikke generelt som et tiltak det etter søknad kan gis dispensasjon til. Vilåret for slik søknad er at bygging av brygger skjer etter fjerning av eksisterende brygger, eller ved samling av eksisterende brygger i fellesbrygge. Dette kan synes fornuftig noen plasser, men ikke på så vidt store areal som nå er foreslått innenfor nasjonalparken. Det tenkes her på landområdene mot Grimstad, Ytre deler av Hisøya vest, ytre deler Tromøya og Flosterøya.

Det er generelt noe vanskelig tilgjengelig å se hvilke konkrete utvelgelseskriterier som er lagt til grunn for valget av utvidelsesområder i nasjonalparken, jfr. det som tidligere er nevnt omkring Merdø og øvrige landområder.

Når det gjelder grense mot nasjonalparken omkring Tromøy kirke har fylkesmannen funnet fram til en formålstjenelig grensesetting i samarbeid med Arendal kommune og Arendal kirkelige fellelsråd. Forslag til ny grense ivaretar etter rådmannens vurderinger både hensyn til naturverdier og hensyn til samfunnets behov for gravplassutvidelser, bedre enn tidligere innenfor eksisterende landskapsvernområde.

På samme måte er det ønskelig å diskutere grensedragninger flere steder. Kommunen har ikke hatt kapasitet til å skaffe seg tilstrekkelig innsikt i forslagene til grensedragninger i prosessen så langt. Det er mange fagfolk som nå i høringen har kommet med innspill, som ikke tidligere har hatt anledning til å komme med innspill.

Innspill til grensene i forslag til nasjonalparken for Raet:

I kap. 4 side 48 og utover står en beskrivelse av grensedragningene. Utgangspunktet for avgrensningen av nasjonalparkområdet har vært å innlemme kjente naturverdier, og samtidig etablere en rasjonell og helhetlig forvaltningsgrense for det aktuelle området. Nasjonalparken skal representere både det særegne, men også det mer representative naturlandskapet langs Sørlandskysten, slik det er formulert i verneforskriftens formålsparagraf.

Der nasjonalparkgrensen sammenfaller med eksisterende verneområder har det som hovedregel blitt valgt å følge eksisterende vernegrense. (Raet landskapsvernområde.) Det har også vært et mål å følge eksisterende eiendomsgrenser på land i størst mulig grad.

Deler av utredningsområdet ble vurdert til å inneha for store inngrep til å oppfylle kravene i naturmangfoldlovens § 35 (nasjonalparker). Det være seg større veier, boliger, småbåthavnanlegg, campingplass mv. Intensivt drevne jordbruksarealer blir også regnet som tyngre inngrep, eller bruk, som ikke kan pågå i en nasjonalpark. Slike arealer har blitt holdt utenfor nasjonalparken. Hovedregelen har da vært at gjeldene arealstatus blir stående. For deler av arealene på Hove på Tromøya i Arendal, og på Søm/Hasseltangen i Grimstad, resulterer dette i en videreføring av landskapsvernområdene under nytt navn og ny størrelse.

Se videre beskrivelse side 48. (Alvekilen, utvidelser med offentlige sikra områder, Transsekt Skagerrak, osv.)

Det vises til rådmannens bemerkninger til de foreslåtte forvaltningsbestemmelsene forvaltningsmyndigheten og mangelfull innsikt i konkrete utvelgelseskriterier.

Det er lett å følge at dagens landskapsvernområde er med i nasjonalparken, men ikke like lett å lese hvorfor andre områder er tatt inn, mens andre er utelatt. Det stilles her noen spørsmål som er ønskelig å drøfte videre før grensene fastsettes endelig.

Spørsmål til grensedragningen:

Hvorfor er ikke holmer/øyer i Merdøfjorden med, slik som Håholmen, Skudeholmen, Lyngholmen m fl . og hvorfor er det ikke diskutert om hele Merdø og Havsøya kan være inne i nasjonalparken? (Med unntak av tettbebyggelsen.)

Det er forståelig at noen offentlig sikra områder på land som har særskilte naturverdier er tatt med. Men mindre forståelig for andre områder, med tanke på at de vil være under et relativt strengt forvaltningsmessig regime. (Områder som ikke er av nasjonal eller regional interesse) Eksempler: Lille Kaninholmen og områdene omkring (grensa til Grimstad) , samt området rett sør for Nedenes skole (vest for Malina/Svenskehaven).

Hva med Vragvigtangen på Hisøya ut mot Havsøya? Dette området er ikke med, til tross for at dette er landområder av større friluftsmessig betydning enn de ovennevnte.

Konkrete endringsforslag grensedragning

Foruten behovet for å diskutere ovennevnte spørsmål har Arendal kommune helt konkrete endringsforslag:

Nedenes- Saulene

Med utgangspunkt i landbruksfaglige hensyn foreslår vi at landområdene med pumpestasjonen til Nedenes – Saulene tas ut av nasjonalparkområdet. Likeledes at vannarealene inn til båthavna her i vest tas ut. For at båthavna skal fungere kreves mudringstiltak fra tid til annet.

Merdø

Her går grensedragningen rett gjennom en hytte. Dette virker utilsiktet og bør rettes opp. Dette kan muligens forklares ved at grensene for landskapsvernområdet er videreført og der går disse slik. Grensene for nasjonalpark på Merdø kan med fordel løftes opp til nærmere diskusjon. Bl.a.

grensene omkring sandstranda og båthavna ved Gravene, jfr. tidligere det som står omtalt over i saksframstillingen. Dette må ses i sammenheng med at Stølsvika og Bukkevika er tatt med innenfor nasjonalparken.

Botnetjern og Botneskau-Tromøya

Det er ikke klart for kommunen hvorfor dette området er tatt med. Med utgangspunkt i landbruksfaglige hensyn (vanning/beiting) ble dette foreslått tatt ut i en tidligere fase. Det er ønskelig å ta en ny diskusjon rundt dette området.

Yttersiden Tromøya- Tromlingene

Kommunen er som fylkesmannen opptatt av å tilrettelegge for at allmennheten skal kunne komme seg ut til Tromlingene. Gresslettene på Tromlingene er trolig blant de mest besøkte og populære områdene for overnatting i telt i nasjonalparkområdet.

Det bør tilrettelegges bedre enn i dag en slags knutepunktsfunksjon for friluftslivet til Tromlingene.

Rådmannen ønsker å spille inn at nasjonalparkgrensen ikke må være til hinder for at vi skal klare en slik tilrettelegging sammen.

Fylkesmannen er gjennom varsling etter plan - og bygningsloven gjort oppmerksom på at det pågår et reguleringsplanarbeid i området øst for Skare, nærmere bestemt Krøglevik, der hensikten er å tilrettelegge for fritidsboliger, inkludert anlegg for småbåter. Kommuneplanen har disponert områdene på land til utbyggingsformål fritidsboliger. Strandsonen er disponert til LNF og det er ikke avsatt areal til småbåthavn på sjøarealene. Reguleringsplanprosessen må avklare i hvilket omfang en kan tilrettelegge for småbåtplasser i en tett dialog mellom kommunen og regionale myndigheter, der bruk og vern må balanseres. Det kan eventuelt diskuteres om dette er et egnet område for å bedre adkomsten til Tromlingene.

Soneinndeling

På side 49 i verneforslaget er det omtalt soneinndeling av nasjonalparken, som finnes igjen på kartet over nasjonalparken. Dette er 4 forvaltningssoner. Inndelingen fremgår av verneforskriften og vernekartet. Hovedsonen utgjør den desidert største delen av nasjonalparken. Her gjelder alle bestemmelsene i verneforskriften med mindre annet står spesifikt nevnt. Denne sonen er ikke navngitt med bokstav. Sone A er områder som ivaretar viktige naturverdier knyttet til hekkeområder for fugler, fortrinnsvis sjøfugler. Det innføres midlertidig ferdselsforbud i disse sonene i hekkesesongen. Sone B er områder som inneholder sårbare og arter og naturtyper som enten krever skjøtsel eller fravær av skjøtsel. Det innføres strengere plante- og vegetasjonsvern i denne sonen. Sone C er referanseområder med særskilt vitenskapelig betydning for forskning og overvåking. Ingen fysisk påvirkning på sjøbunnen er tillatt i disse områdene.

Rådmannen har ingen kommentarer til disse. Virker som en fornuftig inndeling.

Transekt Skagerrak

På side 87 og utover i verneplanforslaget står Transekt Skagerrak omtalt. Det er noe forvirrende, all den tid det beskrives at Transektet er konsekvensutredet, men ikke som eget subjekt, kun basert på verneverdier i det opprinnelige Raet. Der er ikke Transektet med. Det kan ikke ses at det er gjennomført utredninger av Transektet etter 2010, men det pekes på mulig negativ konsekvens for fiskerier ved avbrudd mot 3 trålfrie soner. Rådmannen kan ikke se at det er gjort nødvendige vurderinger av hva som skal vernes og hvorfor, siden dette ble avsluttet i 2010. Det er derfor vanskelig å gi sin tilslutning til eller fraråde at Transekt Skagerrak skal være med inn i nasjonalparken.

Konkrete forslag til endringer i verneforskriftene

Moringer

Det er et stigende problem at det legges ut moringer for båtfeste ute i sjøen. Innenfor foreslått nasjonalparkområde er dette særlig synlig utover mot Tromlingene, bare i den siste tiden. Det foreslås å ta inn følgende tillegg i bestemmelsene:

Enhver fortøyning er søknadspliktig etter § 27 i havne og farvannsloven.

- Akterfeste til allerede etablert brygge kan tillates etter søknad.
- Morningsfeste uten landfast fortøyningspunkt (frittliggende) tillates ikke, (og de som er etablert bør vurderes fjernet).
- Eksisterende og tradisjonelt brukte morningsfester kan vedlikeholdes.
- Nye moringer tillates kun etter søknad på steder der dette allerede er etablert som tradisjonell fortøyningsmåte og der det foreligger rettighet til landfeste.
- Nye morningsfester tillates ikke etablert på nye steder (der det tradisjonelt ikke har vært slik fortøyning)
- Nye morningsfester tillates ikke på ubebygde øyer
- Nye morningsfester tillates ikke etablert til hinder for allmennhetens adgang til sjøen for bading, fiske, friluftsliv

Andre forslag til endringer i forskriftene:

1. Noen formuleringer synes unødvendige av den grunn at de er ivaretatt av annet lovverk og/eller er vanskelige å følge opp: Eks; Forbud mot forurensning (7.1) , unødvendig støy (7.2 og 7.3 i Hove landskapsvernområde) ferdselshensyn (5.1)
2. I pkt. 6 om Motorferdsel er det gjort innskrenkning. Det er forbudt med motorferdsel i forbindelse med skogsdrift og det må søkes om dispensasjon til motorferdsel i forbindelse med vedhogst til eget bruk. Dette synes unødvendig og det foreslås at dagens bestemmelser vedrørende landbruksutøvelse ivaretar naturverdiene tilstrekkelig og at foreslåtte innskrenkning tas ut.
3. Feil i overskrift 4.2.4. Skal stå "Verneforskrift for Hove landskapsvernområde, og ikke nasjonalpark.
4. I kommentarer side 63 står at tangrettigheter (maskinell henting) er avskjært gjennom vernet av plantelivet. Det er noe uklart hva som da menes i verneforskriftens § 2.2, side 52 , der det gis muligheter for "plukking av vanlige planter og tang/tare til eget bruk, unntatt i sone 2. Dette bør klargjøres noe bedre.
5. I forbindelse med opprettelse av Raet nasjonalpark skal ulike forskrifter oppheves, jfr. forslaget til vernebestemmelsene. I den forbindelse foreslår rådmannen at også Vernskoggrensa på Tromøya oppheves, dersom dette ikke allerede er gjort. Etter hva Arendal kommune er kjent med har denne grensa ikke lenger en hensikt.
6. Noen regler kan med fordel "løftes opp " fra søknad om dispensasjon til hva bestemmelsene ikke er til hinder for. Følgende foreslås: "Etterfylling av sand på eksisterende offentlige sandstrender" bør flyttes fra punkt 1.3 i vernebestemmelsene til punkt 1.2 i vernebestemmelsene. Da har en tatt stilling til at etterfylling av sand er greit og da trengs ikke søkes om dispensasjon. Innspill om etterfylling av sand vil likevel behandles på en grundig og tilstrekkelig måte. Eventuelt kan det tas med hvor dette gjelder og at tiltaket må omtales i forvaltningsplanen.

Videre stilles også spørsmål til om det er nødvendig med dispensasjon for å vurdere andre dyr enn sau på utmarksbeite. Hva med geit, storfe og hest etter søknad? Trengs dispensasjon eller kan det avklares uten?

7. Det foreslås et nytt punkt: "Anlegg av *nye stier*" bør komme inn på lista over tiltak det kan søkes dispensasjon om.
8. På side 56 under verneforskrift for Hove står det henvist til forskriftens punkt 1.2 og 1.3, som ikke finnes, eller så menes forskriften for nasjonalparken. Dette bør rettes.

Utkast til forvaltningsplan

Arendal kommune har kun et par innspill i denne fasen, det forutsettes et nærmere samarbeid senere.

- Noe tekst må oppdateres med hensyn til det som står om forvaltningsplanen for skjærgårdsparken .
- Tekst omkring konsekvenser for privat eiendom; boliger, fritidsboliger og infrastruktur i punkt 3.3.5 i utkast til forvaltningsplan er blant de temaene vi må komme tilbake til.
- Som omtalt tidligere er vi også svært skeptiske til det som står omtalt under saksbehandlingsrutiner i utkast til forvaltningsplan. (Ref: Alle søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes til forvaltningsmyndigheten, dvs. Nasjonalparkstyret.)

I utkastet står omtalt at "lakseretter som fiske med kilenot består i nasjonalparken." Dette kan med fordel komme tydelig fram i verneplanen også.

Saksfremlegget er godkjent av kommunalsjef Geir Skjæveland 17. august 2015.